

ΠΑΡΤΙΚΑΙ
ΔΙΑΔΑΧΑΙ

Γεροντός
ΔΑΝΙΗΛ ΚΑΤΑΝΑΚΙΩΤΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΜΟΝΑΣΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ
ΔΑΝΙΗΛΑΤΩΝ

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτου. Ἦδη δὲ ἄς μεταβῶμεν καὶ εἰς τὴν δευτέραν ἐρώτησιν, ἥτοι περὶ τῆς διαμφισβητήσεως ἀπὸ τοῦ νεωτεριστᾶς τῆς ἑορτῆς τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς πλημμελοῦς αὐτῶν δόξης προβάλλουσι δύο τινὰς ἐνστάσεις ἢ ἰσχυρισμούς. Καὶ πρώτη μὲν ἐστὶν ὅτι περὶ τῆς ἑορτῆς ταύτης οὔτε τὰ Ἱερὰ Εὐαγγέλια ἀναφέρουσί τι, οὔτε τις ἐκ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων περὶ ταύτης ὠμίλησε. Καὶ δευτέρα ἐστὶν ὅτι εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων πῶς ἦτο δυνατόν νὰ εἰσέλθῃ γυνή, ἀφ' οὗ οὐδενὶ ἐπετρέπετο ἢ εἰσοδος, εἰμὴ μόνον τῷ Ἀρχιερεῖ καὶ τούτῳ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ;

Εἰς ἀπάντησιν τῆς πρώτης αὐτῶν ἐνστάσεως ἀποκρινόμεθα ὡς ἑξῆς:

Ἡ καθ' ἡμᾶς Ὁρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, μίαν ἐκ τῶν ἀκραδάντων βάσεων τῆς πίστεως ἡμῶν τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν ἔχουσα, ἐθεσπίσατο ταύτην τὴν Θεομητορικὴν ἑορτὴν, ἣν ἐξακολουθεῖ ἀπὸ τῶν παλαιότερων χρόνων ἑορτάζειν καὶ μεγαλοπρεπεῖς ἐπ' ὄνοματι τῆς ἑορτῆς ταύτης Ἱεροῦς Ναοὺς ἀνεγείρειν. Τὸ κῦρος τῆς ἑορτῆς ταύτης ἐκράτυναν καὶ ἐβεβαίωσαν Πατέρες Ἅγιοι, Πατριάρχαι Ἀγιώτατοι καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας Μέγιστοι. Καὶ πρῶτος μὲν ἐγκωμιαστὴς τῆς ἑορτῆς ταύτης ἐστὶν ὁ Ἅγιος Γερμανός, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, οὗτινος ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐγκωμίου· «Ἰδοὺ πάλιν ἑτέρα ἑορτή». Δεύτερος δὲ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ταράσιος, οὗ ἡ ἀρχή· «Φαιδρὰ καὶ παράδοξος ἢ παροῦσα πανήγυρις». Τρίτος ὁ Νικομηδεῖας Γεώργιος, ὁ καὶ τὴν γλαφυρὰν Ἀκολουθίαν τῆς ἑορτῆς ταύτης μελοποίησας, ἥτις ἔχει δύο ἐγκώμια, ὧν τοῦ μὲν πρώτου ἡ ἀρχή· «Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχάς», τοῦ δὲ δευτέρου· «Αἱ τῶν θείων πανηγύρεων ἐλλάμψεις». Τέταρτος ὁ Θεοφύλακτος Βουλγαρίας ἕνα, οὗ ἡ ἀρχή· «Καὶ μνήμη μὲν δικαίου». Καὶ πέμπτος ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς δύο, ὧν τοῦ μὲν ἑνὸς ἡ ἀρχή· «Ἐπὶ τῶν μειζόνων κατ' ἀνθρωπίνην δύναμιν», τοῦ δὲ ἑτέρου· «Εἰ ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκειται».

Ἐὰν τοίνυν οἱ ῥηθέντες Ἅγιοι Πατέρες, ὧν τὸ κλέος μέγα ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίᾳ, δὲν εἶχον τὴν κατακύ-

ρῶσιν ¹⁰ τῆς Ἁγίας ἑορτῆς ταύτης ἀπὸ τῶν παλαιότερων Ἀποστολικῶν χρόνων, πῶς ἤθελον πανηγυρίζει δι' ἐγκωμίων καὶ Ἱερῶν Τελετῶν τὴν Ἱερὰν ἑορτὴν ταύτην; Ἐὰν ὁ Ἅγιος Ταράσιος, ὅστις προὐκάλεσε τὴν ἑβδόμην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον καὶ διέλαμψεν ἐν αὐτῇ, δὲν ἔβλεπε προπανηγυριζομένην καὶ ἐνδόξως ἑορταζομένην τὴν ἑορτὴν ταύτην, πῶς πανδήμως ἤθελε κηρύττει ἐν τῷ πανηγυρικῷ αὐτοῦ λόγῳ τὸ «Φαιδρὰ καὶ παράδοξος ἢ παροῦσα πανήγυρις καὶ τῶν φιλοῦντων τὸν πόθον πρὸς ὑμνωδίαν ἐγείρουσα»; Πῶς γηθοσύνως ἤθελε βοᾶ τὸ· «Σήμερον ἡ λύσις τῆς στερωτικῆς κατάρας δῶρον εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων προσάγεται»; Πῶς ἤθελεν ἐλευθέρως ἀναβοᾶν καὶ λέγειν· «Σήμερον τῶν Προφητῶν τὸ κήρυγμα ὑπὸ τοῦ Ἱερέως καὶ προφήτου Ζαχαρίου εἰς τὰ ἄδυτα ἀνέρχεται, ἐνθα ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μετ' εὐλαβείας εἰσήρχετο αὐτὴ φαιδρῶς μετ' ἀδείας¹¹ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐκαθέζετο»; Ἐπίσης καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Νικομηδεῖας μελοποιηθεῖσα Ἱερὰ Ἀκολουθία τῆς ἑορτῆς ταύτης, πῶς ἤθελε κατακυρωθῆ ὑπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ ἐτησίως διὰ τῶν ἁσμάτων αὐτῆς ἑορτάζεσθαι;

Παραλείπων διὰ τὸ σύντομον πλείστας ἄλλας τῶν Ἁγίων Πατέρων μαρτυρίας, φέρω μόνον τὰς ὑπὸ τοῦ Μεγάλου τῆς Θεολογίας ῥήτορος Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ ῥηθείσας διὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην ἐκφράσεις, αἵτινες αὐτολεξεί λεγόμεναι θὰ πείσωσιν ἀβιάστως πάντα εὐσυνείδητον Χριστιανὸν εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ θὰ στηλιτεύσωσι πᾶσαν τὴν τῶν ἐναντίων ἐνστασιν. Λέγει δὲ οὗτος ἐν τῇ νγ' αὐτοῦ ὁμιλίᾳ περὶ τῆς ἑορτῆς ταύτης τὰ ἐπόμενα.

«Τίς ἐξείποι τὴν ἄνωθεν χορηγίαν τῆς ἀπορρήτου τροφῆς, τὴν ἐξ οὐρανοῦ ποδηγίαν τῶν εἰς προσκύνησιν πόρρωθεν ἀφικνουμένων, τὴν ὑπὸ πλήθους Ἀγγέλων δο-

10. κατακύρωσις = ἀναγνώρισις.

11. ἀδεια = ἀφοβία, ἀσφάλεια, ἐλευθερία.

ζολογίαν τῆ γῆ συνάπτουσαν τὰ οὐράνια;». Καὶ παρακατιῶν· «Εὐχὴ πρὸς Θεὸν τῆς θαυμασίας ταυτησι συζυγίαν ἀντιδώσειν τῷ δόντι τὴν διδομένην, καθ' ἣν ὡς ἀληθῶς ἀξιόχρεων καὶ δικαιοτάτην εὐχὴν ἢ μετὰ τῆς ἐπαγγελθείσης πρὸς τὸν θεῖον νεῶν καὶ ἡ τῆς ὑπερκοσμίου βασιλίδος ταύτης ἐξαισία εἴσοδος εἰς αὐτὰ τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων τὸν μόνῳ Θεῷ ἀποκεκληρωμένον χῶρον, ἀφ' οὗ μόνον μόνους τοῖς κατὰ καιρὸν Ἀρχιερεῦσι τοῦ ἔτους ἅπαξ εἰσιούσιν ἐχρημάτιζεν, οὗ τριετῆς ἢ παρθενομήτωρ καὶ εἰσέδου καὶ διεκαρτέρησεν... Ἐκεῖ γὰρ ἡ Θεόπαις τοῖς Ἱεροῖς ἀδύτοις ἐνδαιτωμένη τὰς ὑψηλὰς ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ διέθετο... μέχρι καὶ τῶν οὐρανῶν αὐτῶν ὡς ἀληθῶς φθανούσας καὶ τὸν ἐπουράνιον Δεσπότην ἐκεῖθεν εἰς ἡμᾶς ἐλκούσας... Ἐπεὶ τοίνυν οὐκ ἔδει θεατὴν ὄλωσ' ἔχειν τὴν τοῦ βίου ἀγωγὴν τὸ σκῆνωμα, ὃ κατεσκήνωσεν ἐπὶ γῆς ὁ Ὑψιστος, διὰ τοῦτο τὰ τῶν Ἁγίων Ἅγια, τὸ σκῆνωμα τοῦ θεοῦ ὄνοματος, ὡς ὁ Δαβὶδ φησιν, εἰς ἐνδιαίτημα ἐκ βρέφους εὐθὺς ἐρεῖται τῇ Μητροπαρθένῳ». Καὶ ἐφεξῆς· «Εἰ δὲ καὶ τῶν παλαιῶν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, πῶς ἂν ταύτης ἦν ἐπάξιος τῆς καὶ τῶν Οὐρανῶν ἁγίων ὑπερτέρας; Ἀμέλει σύνες κἂν τούτῳ τῆς παρθένου τὴν ὑπεροχὴν, ὅσοι ἐκείνους μὲν γὰρ φεύγουσι τὴν μετ' ἀνθρώπων δίαιταν, ὡς αὐτός φησιν, ὄρη καὶ ἐρημίαι καὶ ὄπαι τῆς γῆς, ταύτη δὲ τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων ἐνδιαίτημα ἐδόθη· οἷς ἐμφιλοχωρεῖ¹² ἡ Πάναγνος... μήπω μηδ' εἰς ἡλικίαν παιδῶν» (φθάσασα). Καὶ πάλιν· «Ἀνήγετο δὲ τῷ Θεῷ παρὰ τῶν γεννησάντων ἢ Θεομήτωρ, οὐ μείραξ, οὐ παῖς, οὐ βραχὺ τι τούτων ἀποδέουσα· τρία δ' ἔτη οὔσα καὶ χθὲς ἢ πρότριτα θηλῆς καὶ τῆς ὑπομαζίου διαίτης ἀφεμένη». «Ἦδη δὲ ἐγγὺς τῶν τοῦ Ἱεροῦ προθύρων ὄντων, ἐπεὶ δὲ νεάνιδες εὐγενεῖς τοῦ γένους ἀξίως ἐσταλμένα λαμπαδουχοῦσαι περιέστησαν αὐτὴν

καὶ οὕτω πομπῇ φιλοτιμωτάτῃ χρώμενοι κοσμίως εὐ μάλα πρὸς τὰ ἔνδον προὔπεμπον ἐναργῶς ἐν τούτοις κρεῖττον ἢ καθ' ἅπαντας τῶν ἐπ' αὐτῇ καὶ τελουμένων καὶ τελεσθησομένων ἐπαισθομένη διεφάνη». «Ἦδη δὲ καὶ τοῦ Ἀρχιερέως ἐκφανέντος πρὸς ὑπάντησιν καὶ τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο πάντως που φθεγξαμένου πρὸς Αὐτήν· Ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου... καὶ ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου· σεμνοπρεπῶς μικρὸν ἔστη τε καὶ ἐπανέστη τούτων ἐπαῖουσα¹³, εὐθὺς δὲ καταλιπούσα πάντα, γονέας, τροφούς, ἡλικιώτιδας τῶν συνειλεγμένων ἀποβαλοῦσα ἑαυτήν, μόνη πάντων φαιδρὰ φαιδρῶς τῷ Ἱεράρχῃ προσχωρεῖ πρὸς αὐτὸν ἐπίχαρὶ τε καὶ προσηνὲς βλέπουσα καὶ σχήμασιν οἷς εἶχε καὶ ψελλίσμασι τὴν πρὸς Θεὸν ὀλοσχερῇ νεῦσιν διῖσχυριζομένη».

Τούτων οὕτως εἰρημένων παρὰ τοῦ περιφανοῦς τούτου τῆς Ἐκκλησίας Ἀγιωτάτου Πατρός, τίς ἐκ τῶν εὐσεβῶν δύναται νὰ ἀντεῖπῃ ἢ διαφιλονεικήσῃ περὶ τῆς Ἑορτῆς ταύτης; Πλὴν πολὺ πιθανὸν οἱ θιασῶται τῶν νεωτεριστῶν νὰ εἰπωσιν ἡμῖν· «ναὶ μὲν οἱ Ἅγιοι οὗτοι Πατέρες ἐλάλησαν συμφώνως ὑπὲρ τῆς Ἑορτῆς ταύτης, πλὴν οὗτοι οὐκ εἰσι παλαιοί, οὐκ εἰσι ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων, ἀλλὰ μόλις ἐνεφανίσθησαν πρὸ χιλίων ἑκατὸν χρόνων, καὶ διὰ τοῦτο ἀδυνατοῦμεν παραδεχθῆναι τὴν γνώμην αὐτῶν, ὡς μὴ προελθοῦσαν ἀπὸ τοῦ Εὐαγγελίου».

Ὅντως ἐδῶ πρέπει νὰ θρηνήσῃ πᾶς θεοφοβούμενος καὶ νὰ εἰπῇ ἐκεῖνο τὸ τοῦ Ἱερεμίου· «Τίς δώση τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πηγὴν δακρύων;». Διότι οἱ λόγοι τῶν τοιούτων ἀποπειρῶνται τὴν ἀνατροπὴν οὐχὶ μόνον τῆς ἑορτῆς ταύτης, ἀλλὰ καὶ τῶν θεσμῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἥτις ἀκραδάντως ἐβεβαιώθη¹⁴

13. ἐπαῖω = ἀκούω μετὰ προσοχῆς, ἐπακούω.

14. βεβαιοῦμαι = ἐνισχύομαι εἰς τὴν γνώμην μου.

12. ἐμφιλοχωρῶ = ἐνδιατρίβω εὐχαρίστως.

στηριχθεῖσα ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως. Ἐὰν δὲ ἐρωτήσωμεν τοὺς φίλους τούτους νεωτεριστάς, ποίαν κανονικὴν μαρτυρίαν τῆς καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας φέρουσι πρὸς ἐμπέδωσιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτῶν, αὐτοὶ οὗτοι ἀπροκαλύπτως θὰ εἴπωσιν ὅτι οὐδεμίαν ἔχουσι, εἰ μὴ μόνον τὴν Ἱεράν Παράδοσιν καὶ τὰς Ἀγίας Συνόδους, οὐ μὴν δὲ καὶ τὰς διαφόρους ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Πλὴν οὗτοι ἐπέρριψαν οὐ μόνον τὰς Θεομητορικὰς Ἑορτὰς καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας Μυστήρια, ἀλλὰ καὶ πάνθ' ὅσα αὐτὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ οἱ Ἀπόστολοι παρέδωκαν καὶ ἐδίδαξαν.

Ἡμεῖς ὁμῶς ἐρηρυσμένοι¹⁵ ὄντες ἐπὶ τῷ ἄρραγεῖ θεμελίῳ τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ Ἁγία Αὐτὴ Ἑορτὴ τῶν Εἰσοδίων παρεδόθη ἡμῖν ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων διὰ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ ἐπανηγυρίσθη ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω εἰρημένων Μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων, οἵτινες κρατύναντες τὴν Θεομητορικὴν ταύτην Ἑορτὴν δὲν εἶπον ἡ ἄρτίως θεσπισθεῖσα Αὐτὴ Ἑορτὴ ἢ ἡ καινὴ αὐτὴ Ἑορτὴ τῶν Εἰσοδίων, ἀλλὰ πανηγυρίζοντες Αὐτὴν ὠμίλουν περὶ γνωστῆς Ἑορτῆς, προνενομοθετημένης ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων.

Καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ ὀγδόου αἰῶνος, καθ' ὃν ἔζησε ὁ Ἅγιος Γερμανός, ἄχρι τῶν καθ' ἡμᾶς παρῆλθον τόσοι καὶ τόσοι αἵρεσιῶται καὶ ἐγένοντο ἢ Ἑβδόμη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος καὶ τινες κατὰ καιροῦς Τοπικαί. Ἐὰν τοίνυν, κατὰ τὴν γνώμην τῶν νεωτεριστῶν, ἢ γνησιότης τῆς Ἑορτῆς ταύτης διημφισβητεῖτο, πῶς τόσοι καὶ τόσοι ὑψιβάμονες Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας ἠθελον ἀφήσει τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν νὰ πέσῃ, ὡς λέγουσιν οἱ εὐλαβεῖς νεωτερισταί, εἰς τὴν ἀσεβῆ ταύτην ἀποπλάνησιν; Ἀλλὰ μηδεὶς τῶν θεοφοβουμένων καὶ ταῖς Ἱεραῖς

Παραδόσεσι τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας πειθομένων σκανδαλισθήτω ἐκ τοῦ ἡμαρτημένου ἰσχυρισμοῦ τῶν νεωτεριστῶν, εὐ εἰδῶς ὅτι ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καὶ αἱ Αὐτῆς ψῆφοι καὶ ἀποφάσεις εἰσὶν ἀληθεῖς καὶ σφαλῆναι οὐ δύνανται, διδάσκαλον ἔχουσαι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· πᾶς δ' ἄνθρωπος ψεύστης ἐστίν, ὡς σφαλῆναι δυνάμενος, κἂν μυριάκις εἴη σοφὸς κατὰ τὴν ἔξω σοφίαν καὶ μάθῃσιν.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς πληροφορίας, ἃς ζητοῦσι παρὰ τῶν Ἱερῶν Εὐαγγελίων διὰ νὰ πεισθῶσι τ' ἀληθὲς περὶ τῆς Ἑορτῆς ταύτης, τοῦτο καταδεικνύει αὐτοὺς πάμπαν ἄλλοτρίους τοῦ Ὀρθοδόξου φρονήματος, διότι, ἐὰν πρὸς στιγμὴν θελήσωμεν εἰς πολλὰ τῆς πίστεως δόγματα καὶ Ἱερά Μυστήρια νὰ ζητήσωμεν ἐγγράφους μαρτυρίας ἀπὸ τε τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, τότε διασαλεύομεν τὸ κῦρος τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ ζημιοῦμεν εἰς τὰ καίρια καὶ Αὐτὸ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον.

Εὐλόγως δὲ τις ἠδύνατο νὰ ἐρωτήσῃ· τίνες αὐταὶ αἱ Ἱεραὶ Παραδόσεις; Ἀποκρίνεται ὁ Μέγας Βασίλειος ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λόγῳ· «Τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πεφυλαγμένων δογμάτων καὶ κηρυγμάτων, τὰ μὲν ἐκ τῆς ἐγγράφου διδασκαλίας ἔχομεν, τὰ δὲ ἐκ τῆς τῶν Ἀποστόλων παραδόσεως διαδοθέντα ἡμῖν ἐν μυστηρίῳ παρεδεξάμεθα, ἅπερ ἀμφοτέρω τὴν αὐτὴν ἰσχὺν ἔχει πρὸς τὴν εὐσέβειαν. Εἰ γὰρ ἐπιχειρήσαιμεν τὰ ἄγραφα τῶν ἐθῶν παραιτεῖσθαι, ὡς οὐ μεγάλην ἔχοντα τὴν δύναμιν, λάθοιμεν ἂν εἰς αὐτὰ τὰ καίρια ζημιοῦντες τὸ Εὐαγγέλιον, μᾶλλον δὲ, εἰς ὄνομα ψιλὸν περιϊστῶντες τὸ κήρυγμα· οἷον τῷ τύπῳ τοῦ Σταυροῦ τοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἠλπικότας κατασημαίνεσθαι¹⁶ τίς ὁ διὰ γράμματος δείξας; Τὸ πρὸς Ἀνατολὰς τετράφθαι κατὰ τὴν προσευχὴν ποῖον ἡμῖν ἔδειξε γράμμα; Τὰ τῆς ἐ-

15. ἐρηρυσμένος = ἀσφαλής, πεπηγμένος, στηριγμένος.

16. κατασημαίνομαι = σφραγίζω, σημειώνω.

πικλήσεως ῥήματα ἐπὶ τῇ ἀναδείξει (μετουσιώσει) τοῦ ἄρτου τῆς εὐχαριστίας καὶ τοῦ ποτηρίου τῆς εὐλογίας τίς τῶν ἁγίων ἐγγράφως ἡμῖν κατέλιπεν; Οὐ γὰρ ἀρκούμεθα ὧν ὁ Ἀπόστολος ἢ τὸ Εὐαγγέλιον ἐπεμνήσθη, ἀλλὰ καὶ προλέγομεν καὶ ἐπιλέγομεν ἕτερα ὡς μεγάλην ἔχοντα πρὸς τὸ Μυστήριον τὴν ἰσχύν, ἐκ τῆς ἀγράφου διδασκαλίας παραλαβόντες. Εὐλογοῦμεν δὲ τὸ ὕδωρ τοῦ βαπτίσματος καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως καὶ προσέτι αὐτὸν τὸν βαπτιζόμενον ἀπὸ ποίων Γραφῶν; οὐκ ἀπὸ τῆς σιωπωμένης μυστικῆς παραδόσεως; Τὸ δὲ τρις βαπτίζεσθαι τὸν ἄνθρωπον πόθεν; ἄλλα δὲ ὅσα πρὸς τὸ βάπτισμα ἀποτάσσεσθαι τῷ Σατανᾷ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐκ ποίας Γραφῆς; Οὐκ ἀπὸ τῆς ἀδημοσιεύτου ταύτης καὶ ἀπορρήτου διδασκαλίας, ἣν ἐν ἀπολυπράγμονι καὶ ἀπεριεργάστῳ σιγῇ οἱ Πατέρες ἡμῶν ἐφύλαξαν, καλῶς ἐκεῖνοι δεδειγμένοι τῶν Μυστηρίων τὰ σεμνὰ σιωπῇ διασώζεσθαι;».

Ἐπίσης καὶ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος λέγει· «Ἴδωμεν δ' ὁμῶς καὶ πρὸς τούτοις καὶ αὐτὴν τὴν ἐξ ἀρχῆς παράδοσιν καὶ διδασκαλίαν καὶ πίστιν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἣν ὁ μὲν Κύριος ἔδωκεν, οἱ δὲ Ἀπόστολοι ἐκήρυξαν καὶ οἱ Πατέρες ἐφύλαξαν».

Ὁ δὲ Χρυσορρήμων διατυπώνει· «Οὐ πάντα δι' ἐπιστολῆς παρεδίδοσαν οἱ Ἀπόστολοι, ἀλλὰ πολλὰ καὶ ἀγράφως, ὁμοίως δὲ καὶ ταῦτά εἰσιν ἀξιόπιστα». Καὶ πάλιν· «Παράδοσις ἐστὶ, μηδὲν πλέον ζήτην».

Τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχουσι καὶ οἱ λοιποὶ Πατέρες, Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος, Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, Πολύκαρπος Σμύρνης, Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, Ἐπιφάνιος καὶ αἱ τὴν γνώμην τῶν Πατέρων τούτων ὀρθὴν ἀνακηρύξασαι Ἐπτὰ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι.

Ἐπίσης, τὴν Παράδοσιν ἐπιτελοῦσιν αἱ συμβολικαὶ κινήσεις καὶ παραστάσεις αἱ γινόμεναι ἐν τῇ Ἱεροτελε-

στία τῶν Ἐπτὰ Μυστηρίων, ἢ προσκύνσεις τῶν Ἁγίων Εἰκόνων, ὁ τύπος τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, αἱ ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων δεήσεις, συνδεόμεναι ταῖς Ἱεραῖς Λειτουργίαις Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, Χρυσοστόμου καὶ Βασιλείου, αἱ Δεσποτικαὶ καὶ Θεομητορικαὶ Ἑορταί, ὁ Μέγας καὶ Μικρὸς Ἀγιασμός, τὰ Ἱερά ἄμφια, τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ φῶτα, ἢ Ἀειπαρθενία τῆς Θεοτόκου, ἢ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τοῦ τάφου εἰς Οὐρανοὺς Μετάστασις Αὐτῆς, ἢ τιμὴ πρὸς τὰ Λείψανα τῶν Ἁγίων καὶ ὅσα ἄλλα ὅσα καὶ εὐφημα κρατεῖ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία.

Τίς τοίνυν τῶν εὐσεβῶν, μετὰ τοσαῦτα ὑπὲρ τῆς Ἱεραῖς Παραδόσεως καὶ τῆς γνησιότητος τῆς Θεομητορικῆς ταύτης ἑορτῆς τεκμήρια καὶ ἐπισήμων Πατέρων ὁμολογίας, δύναται πρὸς στιγμὴν ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν Ἁγίαν Ἑορτὴν ταύτην, ἣν ἡμφεσβήτησαν οἱ καθ' ἡμᾶς νεωτερισταί, καὶ νὰ μὴ ψέξῃ αὐτοὺς ὡς ἀνατροπεῖς καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀλλοτρίους;

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Ἦδη δὲ ἄς μεταβῶμεν εἰς τὴν δευτέραν αὐτῶν ἐνστασιν, ἥτις εἶναι ἡ ἐφεξῆς· «Πῶς ἦτο δυνατόν νὰ εἰσέλθῃ γυνὴ εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, ἀφοῦ οὐδενὶ ἐπετρέπετο ἡ εἴσοδος, εἰ μὴ μόνῳ τῷ Ἀρχιερεῖ καὶ τούτῳ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ;».

Ἐὰν οἱ φίλοι ἡμῶν νεωτερισταὶ ἦσαν ἐκ τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀπίστων, τότε καλὸν εἰς ἡμᾶς ἦτο, πρὸς ἄρσιν τῆς ἐπαράτου φιλονεικίας, νὰ σιωπήσωμεν καὶ ἐφαρμόσωμεν τὴν περικοπὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου τὴν λέγουσαν· «αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ»· καὶ τὴν ὁμοίαν Αὐτῆς τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, ἥτις λέγει· «Οὐκ ἔστιν, ὡς ἔοικε, φιλονεικούντων ἀνδρῶν ἄλογον ὁρμὴν λόγοις τισὶν ἐπισχεῖν· ἀλλὰ, κἂν μυρίους τις ἐπάγῃ καὶ ἀναντιρρήτους ἐλέγχους, τὴν μὲν ἀλήθειαν ἔδειξε, τοὺς δὲ ψεύδους ἐργάτας οὐκ ἔπεισεν· οὕτω γὰρ τῆς ἀληθείας ἀποκοπέντες μετὰ πολ-

λάς φανεράς αποδείξεις οὐκ ἀφίστανται τοῦ οἰκείου σκοποῦ οὐδὲ ἔρχονται πρὸς τὴν εὐθείαν ὁδόν».

Ἄλλ' ἐπειδὴ τῆ τοῦ Θεοῦ χάριτι εἰσὶν εὐσεβεῖς καὶ συνηγοροῦσι πάντοτε ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τοῦτο ἐλευθέρως καὶ ὑπὲρ τῆς ἐν λόγῳ αὐτῶν ἀπορίας ταῦτα ἀποκρινόμεθα:

Ἐὰν οὗτοι οἱ νεωτερισταὶ καὶ μύσται τῆς Θεολογίας εὐσεβῶς κηρύττωσιν ὅτι ἡ Κυρία ἡμῶν Θεοτόκος ἐγέννησεν ὑπερφυῶς τὸν Θεὸν Λόγον καὶ ἐφύλαξε τὴν παρθενίαν ἄφθορον, ἐὰν οὗτοι κηρύττωσιν Αὐτὴν ἀσυγκρίτως Ὑπερτέραν τῶν Ὑπερκοσμίων Νόων, ἐὰν οὗτοι, συνωδὰ τῷ Ἁγίῳ Γρηγορίῳ τῷ Παλαμᾷ, μεγαλοφώνως διασαλπίζωσιν ὅτι ἡ Παρθενομήτωρ Αὐτὴ μόνη «μεθόριον ἔστι τῆς κτιστῆς καὶ ἀκτίστου φύσεως καὶ οὐδεὶς ἂν ἔλθῃ πρὸς Θεόν, εἰ μὴ δι' Αὐτῆς καὶ τοῦ ἐξ Αὐτῆς τεχθέντος μεσίτου καὶ οὐδὲν ἂν ἐκ τῶν τοῦ Θεοῦ δωρημάτων, εἰ μὴ διὰ ταύτης γένοιτο καὶ ἁγγέλοις καὶ ἀνθρώποις καὶ ὡσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν ἐπὶ γῆς λαμπτήρων ὑελίνων ἢ τινος ἑτέρου τῶν διαφανῶν πεποιημένων οὐκ ἐνὶ πρὸς τὸ φῶς ἰδεῖν, οὐδὲ τῆς ἐκεῖθεν ἀκτίνος μετασχεῖν, εἰ μὴ διὰ μέσου τοῦ λαμπτήρος, οὕτω καὶ πᾶσιν ἀνέφικτος ἢ πρὸς Θεὸν ἀνάνευσις καὶ ἢ παρ' Αὐτοῦ πρὸς τε τῶν ἀπάντων πρόοδος, εἰ μὴ διὰ τῆς θεοφόρου ταύτης καὶ θεαυγοῦς Λυχνίας, τῆς Ἁειπαρθένου γένοιτο! Ὁ Θεὸς γὰρ ἐν μέσῳ Αὐτῆς καὶ οὐ σαλευθήσεται», ἐὰν τοίνυν οὗτοι εὐσεβῶς συνομολογῶσι τὰ τοιαῦτα, τί παράδοξον τοῖς φαίνεται, ἐὰν κατ' ἐξαιρέτον τρόπον ἐγένετο ἡ οἰκονομία αὕτη καὶ ἐφυλάχθη ἀπρόσιτος ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ ἡ Κυρία ἡμῶν Θεοτόκος καὶ ἔμεινε παρὰ πάντων ἀδιαφιλονείκητος ἢ εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων Εἰσοδος Αὐτῆς;

Ἐὰν ὁ Θεὸς μυριοτρόπως ἀπορρήτους οἰκονομίας ἔδειξε κατὰ καιροὺς εἰς πολλοὺς Ἁγίους θεράποντας Αὐτοῦ, δὲν ἠδύνατο τὴν ἀπ' αἰῶνος προορισθεῖσαν Μητέρα Αὐτοῦ νὰ θρέψῃ δι' Ἁγίων Ἁγγέλων εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁ-

γίων καὶ νὰ διατηρήσῃ ἐν σιγῇ τὸ Μυστήριον; Ἡμεῖς βλέπομεν ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ τόσα ὑπερφυῆ γενόμενα παρὰ Θεοῦ εἰς τοὺς δούλους Αὐτοῦ, ἅτινα πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν καὶ εἰς τὴν γενομένην Οἰκονομίαν τῆς Μητρὸς τοῦ Θεοῦ Λόγου ἀπιστοῦμεν; Ἐὰν ὁ Θεὸς μετέστη τὸν Ἐνώχ, ἐπίσης καὶ τὸν Προφήτην Ἡλίαν διὰ πυρίνου ἄρματος καὶ ἐφύλαξε τὸν Δανιήλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων, τί τὸ παράδοξον ποὺ ἐφύλαξεν ἐν σιγῇ τὸ Μυστήριον τῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ ὑπερφυοῦς ἀνατροφῆς τῆς Μητρὸς Αὐτοῦ; «Εἰ τοίνυν, (λέγει ὁ Μέγας Θεσσαλονίκης Γρηγόριος), ἐπὶ γῆς Ἐνώχ ὑπὸ Θεοῦ μετατεθεῖσθαι γέγραπται, πάντως εἰς ἐλάττω χῶρον τοῦ νῦν κληρωθέντος τῇ Παρθένῳ τοῦ γὰρ ἐν Ἁγίοις τῶν Ἁγίων ἐπὶ γῆς Ἱερώτατον οὐδέν».

Ἐὰν ἐπιτρέψωμεν νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰς διανοίας ἡμῶν τὸ «πῶς» καὶ τὸ «διατί» ἐπὶ τῶν ἀπορρήτων Μυστηρίων καὶ τῶν ἀποκαλύψεων καὶ θαυμάτων καὶ ἐνεργειῶν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τότε οἴχεται ἡ Πίστις ἡμῶν καὶ τότε, κατὰ τὸν σοφὸν Βρυέννιον, «οὐκέτι Θεῶ, ἀλλ' ἀνθρώποις πιστεύομεν». Ὅθεν, ἐὰν ἡ Ἱερὰν Παράδοσιν βλέπωμεν ἢ θαύματα καὶ Ἀποκαλύψεις Θεοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας παραδεδεγμένα, μὴ μὲ συλλογισμοὺς ἀνθρωπίνους ἐπινοοῦμεν τὸ «πῶς τοῦτο γίνεται» καὶ τὸ «διατί» τὰ τοιαῦτα εἶναι «ὑπὲρ τὸ πῶς» καὶ γνωστὸν ὅτι «ὅπου βούλεται Θεός, νικᾶται φύσεως τάξις».

Παραλείποντες τὰ πολλὰ θαυμάσια, ὅσα ὑπερφυῶς ἔκαμεν εἰς ἡμᾶς, ἐρχόμεθα νὰ ἐρωτήσωμεν τοὺς νεωτεριστάς, ὅπως ἡμῖν εἴπωσιν ὅταν ὁ Νῶε κατεσκεύασε τὴν Κιβωτὸν κατὰ προσταγὴν Θεοῦ καὶ συνέλεξεν «ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἔρπετῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων καὶ... τῶν ὀρνέων τῶν πετεινῶν... καὶ τῶν ἔρπετῶν τῶν ἔρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν» καὶ εἰσήγαγεν αὐτὰ εἰς τὴν Κιβωτὸν, διὰ ποίου μέσου ἐσύναξεν αὐτὰ καὶ οὕτως ἠρέμα καὶ ἡσυχῇ εἰσήρχον-

το εἰς τὴν Κιβωτόν, χωρὶς νὰ ἀλληλοφαγωθῶσιν; Πρὸς τούτοις ἐπίσης θὰ ἐρωτήσωμεν· ποίους θηρευτὰς ἀπέστειλεν ὁ Νῶε εἰς τὰ ὄρη καὶ νάπας καὶ δυσπελάστους φάρμακας καὶ ὅπας τῆς γῆς καὶ συνέλεξε τοσοῦτον πλῆθος παντοδαπῶν θηρίων; Ποῖα ἀερόστατα κατεσκεύασε καὶ διὰ ποίων ἰξευτῶν¹⁷ συνέλαβε τοσοῦτον πλῆθος πτηνῶν καθαρῶν καὶ μὴ καθαρῶν καὶ εἰσήγαγε ταῦτα πάντα ἐν τῇ Κιβωτῷ;

Εἰς ἀπάντησιν, οὐδὲν ἕτερον θὰ εἴπωσιν ἡμῖν, εἰ μὴ μόνον ὅτι κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ αὐτὰ ταῦτα τὰ παντοδαπά θηρία καὶ ἐρπετὰ μόνα των, κατὰ βούλησιν καὶ προσταγὴν Θεοῦ, προσήλθον εἰς τὴν Κιβωτόν καὶ οὕτως ὁ Νῶε εἰσήγαγε ταῦτα ἐντὸς αὐτῆς.

Τοῦτο συνεπικυρῶν ὁ Ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Σῦρος λέγει ὅτι, ὅταν κατεσκευάσθη ἡ Κιβωτός, ἅπαντα τὰ προωρισμένα διὰ τὴν Κιβωτόν θηρία περιεφέροντο κύκλωθεν αὐτῆς καὶ οὕτως ἀπαραβιάστως εἰσῆρχοντο εἰς τὴν Κιβωτόν, τῷ προστάγματι τοῦ Θεοῦ μὴ δυνάμενα ἀντιστῆναι.

Ἐὰν τοίνυν διὰ τὴν διάσωσιν τοῦ θεράποντος Αὐτοῦ Νῶε καὶ τῆς γενεᾶς αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, ἐρπετῶν καὶ θηρίων ἔδειξεν ὑπερφυεῖς οἰκονομίας, δὲν ἠδύνατο διὰ τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ, ἦτοι τὴν Κυρίαν καὶ Δέσποιναν τῶν Ἀγγέλων καὶ Βασίλισσαν τῶν Ἐπιγείων καὶ Ὑπερκοσμίων κτισμάτων, νὰ οἰκονομήσῃ τὴν εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων Εἰσοδὸν Αὐτῆς καὶ νὰ διαθρέψῃ ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν;

Ἰκανὰ ταῦτα πρὸς πίστωσιν Ὑμετέραν καὶ πολλῶν ἄλλων εὐσυνειδήτων ἀδελφῶν, εἰς οὓς καταθέτω ἐν τέλει καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ Ἱεροῦ Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, ἐν τῷ Συναξαρίῳ τῶν Εἰσοδίων, ἧτις θὰ ἰκανοποιήσῃ τὴν ἀπορίαν των. Ἔχει δὲ αὕτη ὡς ἐφεξῆς· «Καὶ ἂν (λέγει) καὶ ἐφαίνετο ἄτοπον, διώρθωσεν ὁ Ζαχαρίας εἰπὼν

εἰς τὸν λαὸν ὅτι ὁ Θεὸς δεικνύει εἰς τὸ ἔμπροσθεν αὐτοῦ κρεμάμενον λογεῖον πῶς θέλει νὰ ἔμβῃ ἡ Παρθένος εἰς αὐτὰ τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων καὶ οὕτως ἔπεισε τὸν λαὸν καὶ ἔστερξαν νὰ ἐμβάσῃ τὴν Παρθένον ἐκεῖ». Οὕτω ὁ Θεοφύλακτος γράφει ἐν τῷ «εἰς τὰ Εἰσόδια» λόγῳ του, λύων θαυμασίως τὸ παρά τισι φαινόμενον ἄτοπον τῆς εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων Εἰσόδου τῆς Θεοτόκου. Καὶ ἔπειτα, ἂν ὁ Ἀρχιερεὺς εἰσῆρχετο συνεχῶς εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων καὶ οὐχὶ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὡς εἶναι ὁμολογούμενον, τότε ἴσως εἶχον λαβὴν οἱ εἰρημένοι περίεργοι νὰ εἴπωσι· πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴν ἦτο ἐν γνώσει πολλῶν ἢ εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων διαμονὴ τῆς Θεοτόκου;

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰσῆρχετο ὁ Ἀρχιερεὺς, διὰ τοῦτο τῇ προστάξει πάντως τοῦ Θεοῦ ἐφύλαττεν ἐν σιγῇ τὸ Μυστήριον τοῦτο.

Περαίνων τὴν παροῦσάν μου, παρακαλῶ τοῦ λοιποῦ νὰ μὴν δίδητε εἰς τὰ τοιαῦτα παραλογήματα τὴν ἐλαχίστην ἀκρόασιν. Διότι τὰ τοιαῦτα καινοτομήματα οὐκ εἰσι καινά, οὐκ εἰσι τῶν νεωτεριστῶν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν προέρχονται ἀπὸ τῶν Θεοτοκομάχων καὶ Λουθηροκαλβίνων, ἐκεῖνα δὲ ἀπὸ τῶν Βολταιριστῶν καὶ ἀθέων ὕλιστῶν.

Δανιὴλ Μοναχὸς Κατουνακιώτης

Ἐν Κατουνακίῳ τῇ 4ῃ Ἰουνίου 1903.

17. ἰξευτής = ὄρνιθοθήρας, ὁ συλλαμβάνων πτηνὰ δι' ἰξοῦ.